

פרק המניח דף כ"ז עמוד ב'

שנינו במשנה: **ובא אחר ונתקל בה ושברה, פטור:**

ומקשה הגמרא: **אמאי**, מדוע הנתקל בחבית, והזיקה, **פטור?** הרי **איבעי ליה לעיוני**, לעיין בדרכו, **ומיזל**, וכך ללכת, ואם לא עיין קודם שהלך, הרי הוא מזיק, ועליו להתחייב בדמי החביות ששבר.

ומביאה הגמרא כמה תירוצים.

א. **אמרי התלמידים דבי**, בבית מדרשו של **רב**, לתרץ **משמיה דרב**: משנתנו עוסקת באדם הממלא את **רשות הרבים כולה בחביות**, באופן שאין אפשרות לעבור ברשות הרבים בלי להתקל בחביות, ומשום כך הנתקל בחביות הללו ושיברם פטור, לפי שבעל החביות פשע וגרם לעצמו את הנזק. ב. **שמואל אמר**: אין צורך להעמיד בממלא את רשות הרבים בחביות, אלא אפילו בחבית אחת, אם היא נמצאת ברשות הרבים **באפילה**, שאי אפשר להבחין בה אלא בהתבוננות מרובה, בזה **שנו** במשנה שהנתקל בה פטור מפני שהוא אנוס בהתקלותו.

ג. **רבי יוחנן אמר**: המשנה עוסקת בחבית המצויה **בקרן זוית** שברשות הרבים, שהנתקל בה אנוס הוא, ופטור על שבירתה.

אמר רב פפא: לא דיקא מתניתין, אין משמעות לשון המשנה כדברי רב, שפירשה בנתקל בחביות הממלאות את רשות הרבים, לפי שאי אפשר להבחין בה בשעה שיוצא האדם מצד אחד של רשות הרבים ופונה בקרן זוית הצידה, לימינו או לשמאלו, **אלא**, יתכן לפרש את המשנה, רק **או כשמואל**, המפרשה בנתקל בחבית המצויה באפילה, **או כרבי יוחנן**, שהעמידה בחבית המצויה בקרן זוית.

משום **דאי** נפרש שמשנתנו עוסקת בנתקל בחביות הממלאות את רשות הרבים, כפירושו של **רב**, תיקשי לשון המשנה "ובא אחר ונתקל בה": **מאי אריא** מדוע הוצרך התנא לומר "נתקל", והרי **אפילו** אם **שבר** בכוונה, **נמי** פטור, שכן מותר לבני רשות הרבים לפנות לעצמם דרך ללכת בה.

אמר רב זביד משמיה דרבא: אין ראייה מכך שהוזכר במשנה "נתקל" ולא "שבר" דלא כפירושו של רב, משום שרב יכול לפרש שהוא **הדין דאפילו** אם **שבר** בכוונה פטור. והאי דקשיא לך, מדוע **קתני** בא אחר ו"נתקל" ולא "שבר"?

התירוץ לכך הוא: **אידי דבעי כיוון שהוצרך התנא למתני את הדין המובא בסיפא, "ואם הוזק בה בעל חבית חייב בנזקו"**, ובהלכה זו הדין הוא **דדוקא הנתקל** בחבית באנוס חייב בעל החבית בנזקו, **אבל** אם **שבר** בכוונה, אף על פי ששבר בהיתר, כגון שהיתה רשות הרבים מלאה חביות, מכל מקום, אם ניזק מהחרסים בשעה ששבר את החבית, **לא** יתחייב בעל החבית בנזקו, **מאי טעמא?** משום שזה ששבר את החבית, הוא **דאזיק אנפשיה**. לכן **קתני** אף ברישא "נתקל" ולא שבר בכוונה.